

Krkonoše

Jizerské hory 9/09

Nežijeme ve vzduchoprázdnu

František Pelc, současný náměstek ministra životního prostředí, je přírodovědcem známým tím, že se z pozice všech funkcí, v nichž působil, vždy snažil prosazovat aktivní přístup k ochraně přírody a životního prostředí. I když již řadu let pracuje v Praze v ústředních institucích ochrany přírody, je to „naš člověk v hlavním městě“. Pět let byl vedoucím Správy CHKO Jizerské hory a navíc je od narození občanem Turnova – města v České republice, odkud je stejně blízko do Jizeřek i do Krkonoš. Umí se tedy na věci podívat z odstupu svého pražského působení a přitom zná poměry v regionu. Je to znát i z odpovědí na naši položené otázky.

■ **Pane náměstku, začnu otázkou tak trochu na tělo. Ze všech stran slyšíme skláhat pojem krize a životní prostředí zdánlivě nepatří mezi klíčové resorty, kam je třeba investovat. Má MZP recept, jak za této situace udržet financování provozu Správ chráněných území?**

Nežijeme ve vzduchoprázdnu a hospodářská krize se dotýká i nás. Na jednu stranu se snažíme efektivizovat provoz správ národních parků i chráněných krajinných oblastí včetně nepopulární redukce pracovních míst, na druhé straně musíme využívat nové zdroje, zejména z evropských fondů. Za všechny připomenu nedávno schválenou podporu Projektů stabilizace významných lesních ekosystémů v Krkonoších z Operačního programu životního prostředí ve výši 97 milionů korun. Pomůžeme tím obnovit ekologickou stabilitu a přírodní hodnoty lesů vašeho parku, zčásti nahradit nedostatkové finance spřávy parku na praktickou péči o přírodu a navíc to pomůže zaměstnanosti místních lidí. Kdyby nebylo těchto zdrojů, byla by situace podstatně horší.

■ **Rada projektů a aktivit je v současné době financována z dotačních programů Evropské unie. Často se setkáváme s názorem, že na to, co se nestihne zafinancovat do roku 2013, můžeme zapomenout, protože pak už peníze nebudou. Je ta situace opravdu tak tragická?**

Nene, Alespoň pro Operační program životního prostředí, kde jsme řídicím orgánem my, to neplatí. Čerpání z jednotlivých os je sice nerovnoměrné a občas se objevují potíže, ale celkové čerpání prostředků je odpovídající době trvání programu. Čerpání prostředků také modelujeme frekvencí výzev žadatelům a nepředpokládám, že ponecháme potřebné prostředky nevyčerpané. V krajině preferujeme opatření ke zlepšení vodního režimu, jako je obnova mokřadů, rybníků a zpřirodňování v minulosti kanalizovaných vodotečí a druhově rozmanitých přirozených lesů. Zejména v době zjevných klimatických posunů to má dvojnásobný význam. Možná se to však zaměřuje se specifickými Programem Zelená úsporám na snižování energetické účinnosti našich obydlí. Peníze (prozatím 10 miliard Kč) pro ČR byly získány pečlivým vyjednáváním s Japonskem jako produkt dodržování Kjótského protokolu a dost přísné podmínky čerpání nastaveny ještě před hospodářskou krizí. Přísné podmínky a hospodářské potíže dřívějšímu žadatelům odradily. Proto jsme velmi zkomfortní podmínky pro žadatele na zateplování domů, aniž bychom popřeli efektivitu opatření. Nyní jsem přesvědčen, že každý, kdo zamýšlí něco dělat s fasádou či okny u svého domu, včetně bytových domů i panelových objektů, by se měl obrátit na Státní fond životního prostředí či si přečíst podmínky na webových stránkách Zelená úsporám. Bude mu pomoci a obdrží podporu i na projektovou přípravu. Opravdu to je nyní o řád přívětivější.

(pokračování na straně 47)

(pokračování ze strany 4)

■ **Správa KRNAP obdržela v červenci certifikát FSC, jenž je do jisté míry spíše oceněním. Jak to vnímáte?**

Moc si toho vážím. Podívejte, já jsem v tomhle trochu extremističtější. Jsem přesvědčen, že v budoucnu u nás budou buď lesy s rozmanitou přirozenou druhovou a prostorovou skladbou obhospodářované s využitím přírodních procesů, a nebo je reálné riziko, že zde nebudou plnohodnotné lesy žádné. Pěstování monokultur je samo o sobě ekologicky neudržitelné a opět dvojnásob to platí v době probíhající klimatické změny, ať už se dohadujeme, že za ni může i člověk více či méně. To platí obecně a ne jenom pro lesy velkoplošných chráněných území, kde by na druhou stranu toto ocenění přírodě blízkého lesního hospodaření mělo být samozřejmostí.

■ **Ví se o vás, že mezi vaše prioritní aktivity patří i problematika obnovy jizerskohorských lesů, které jste se věnoval již jako vedoucí Správy CHKO Jizerské hory. Mohl byste tuto problematiku čtenářům krátce přiblížit?**

Jizeřky jsou stále moje srdeční slabost. Když jsem tam v roce 1990 nastoupil, byl jejich stav tristní – imise a neurvalá záchrana dřevní hmoty je poškodily strašně a rozhádanost lesníků a ochránářů byla na maximu. Jizeřky byly kontrast – našel jsem tam unikátní přírodu, skoro jako nejlepší části národních parků (jizerskohorské bučiny a nebo některá rašeliniště), a na druhou stranu rozvrácené holiny a proschlé porosty. Na tom jsem založil model a projekt obnovy lesů s využitím původních populací dřevin. Přes počáteční rozpaky jsme nakonec v tom našli podobnou řeč i s osvicenými lesníky, a to bylo klíčové. Ne že by stav Jizeřek byl ideální, ale je to daleko lepší díky nižší imisní zátěži a ekologicky unosnějším formám hospodaření a lepší a aktivnější ochraně přírody. V roce 1993 jsem založil Nadaci pro záchranu a obnovu Jizerských hor a od té doby mě to udržuje v trvalém kontaktu s tímto mému srdci blízkým pohorím. Za tu dobu jsme podpořili projekty obnovy lesa a záchranu genofondu dřevin, výzkumu včetně diplomových prací a ekologické výchovy za více než 15 milionů korun.

■ **Jako občan a bývalému radnímu města Turnova vám zcela jistě není lhostejný ani osud tolik diskutované komunikace R35. Je to ostatně jedno z témat, s nimiž vstupujete do podzimních voleb. Vzhledem k tomu, že články o CHKO Český ráj mají v našem časopise pravidelné místo, zkuste prosím shrnout, v jakém stavu jsou současné jednání o R35 a jaký je výhled do budoucnosti.**

To je na samostatný článek. Víte, každá dálnice je zášahem do krajiny a života lidí. Na druhou stranu víme, že díky naší geografické poloze a stavu silnic a dálnic nějaké kapacitní komunikace ještě vystavět musíme. Nebudujeme totiž pouze spojnicí mezi Turnovem a Jičínem či Libercem a Hradcem Králové. Mou povinností je hledat takové varianty, které životní prostředí poničí co nejméně. Varianta přes Turnov a centrum Českého ráje takovou není, a to zejména proto, že existují i jiná řešení. Pro ty, co jsou netrpěliví, že nás tlačí čas, mám jeden

vzskaz. Mluvíme zde o dálkové transkontinentální komunikaci pro kamiony, která změní dispozici uspořádání krajiny a obcí natrvalo, a ne o turistické stezce na pár let, proto je potřeba pečlivě vyhodnotit a široké projednání s veřejností. Vedení komunikace ovlivní i ekonomický potenciál území. Nejsm si úplně jist, zda dálnice pod Troskami či u Hruboskalského města je tím, co zlepšit ekonomický potenciál regionu založeného na turismu a drobném podnikání. Určité však musí souběžně řešit i neutěšený stav silnice mezi Turnovem a Jičínem, ale ten by měl být zaměřen na místní a regionální problémy.

■ **V současné době se diskutuje o zřízení dalšího národního parku Křivoklátsko a do budoucna se uvažuje i o Jeseníkách. Prohlašujete v tomto ohledu diskuse s veřejností a samosprávami dotčených obcí? Jakou podporu tyto plány a myšlenky mají u široké veřejnosti?**

V projektu Křivoklátsko jsem se rozhodl, že začneme úplně jinak. Oficiálně podle předpisů jsme záměr nezačali vůbec ještě projednávat, ale moji možná idealistickou ambicí je připravit teze zákona, které napíšeme společně s místními obcemi. A teprve až na nich bude velká shoda, půjdeme do toho podle zákonných postupů. Udělali jsme informační leták pro všechny dotčené obce, dva nezávislé průzkumy názorů místních lidí (dvě třetiny z nich park spíše a nebo určité chtějí) a jednal jsem asi patnáctkrát se starosty a zastupiteli i veřejností obcí. Bez spolupráce s obcemi totiž chránit přírodu nejde. Jsou obce, kde jsou pro park moc a jsou naopak obce, kde s tím mají ještě problém. Budeme jednat a vysvětlovat dál v září. Jestli to vše půjde dobře, možná bude nový park na světě do dvou let. Myslím, že by si to kraj Oty Pavla zasloužil, a stejně tak jsem přesvědčen, že to je šance pro místní region, který není dlouhodobě ekonomicky úplně v nejlepší kondici.

■ **Pane náměstku, děkujeme za rozhovor a přejeme mnoho štěstí v profesním i soukromém životě.**

ptal se Radovan Vlček, ilustrační foto Kamila Antošová

RNDr. FRANTIŠEK PELC

náměstek ministra ŽP, ředitel sekce ochrany přírody a krajiny Narodil se 4. října 1962. Vystudoval Přírodovědeckou fakultu UK v Praze, dlouhodobě se věnuje krajině ekologičtější, obnově horských lesů, ochraně biodiverzity a otázkám chráněných území ve vztahu k regionálnímu rozvoji. V letech 1990–95 byl vedoucím Správy CHKO Jizerské hory, následujících sedm let vedl Správu chráněných krajinných oblastí ČR. V období 1998–2002 radní města Turnova. V roce 2002 byl za US-DEU zvolen poslancem Parlamentu ČR. V roce 2006 se vrátil do vedení správy chráněných krajinných oblastí jako ředitel nově transformované Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. V září 2007 jmenován náměstkem ministra životního prostředí. V roce 1993 založil Nadaci pro záchranu a obnovu Jizerských hor. Člen vědecké rady FZP ČZU a Lesů ČR, s. p.; František Pelc je ženatý a má dva syny. Je členem Strany zelených.